

Tidstavle over nogle vigtige begivenheder i dansk økonomisk historie i 1900-tallet

År/Periode	Begivenhed
1914	Første Verdenskrig bryder ud. Danske kroners guldindløselighed ophæves. Bemyndigelseslov åbner for maksimalpriser, rationering og produktionsregulering.
1914-18	Eksport til begge krigsførende parter, stort overskud, pengemængden 3-dobles.
1919-20	Kraftig inflation.
1920	Efterkrigskrise og prisfald.
1924	Deflationspolitik indledes for at vende tilbage til guldstandard.
1925-26	Spekulation i tilbagevenden til guld – en realappreciering af kronen.
1927	Kronen igen guldindløselig. En overvurderet krone.
1929	Verdenskrisen med centrum i USA bryder ud.
1931	Danmark forlader igen guldindløselighed (efter UK og sammen med Norge og Sverige). Kronen deprecierer.
1932	Valutacentralen oprettes – en stærk kvantitativ regulering af importen.
1933	Kanslergadeforliget mellem S, R og V. Kronen devalueres. En socialreform. Faslåst løn (efter at arbejdsgiverne havde krævet nedgang).
1933	Arbejdsløsheden topper med 32 pct. af de forsikrede (ca 13-15 pct. af arbejdsstyrken).
1940-45	Besættelsen. Pengemænd udvides ved tyskernes træk på Nationalbanken til at betale for tropper her i landet og for eksport til Tyskland. Maksimalpriser, rationering, produktionsregulering igen.
1943	Et nyt træk: statens budget bruges som et af midlerne til at opsuge den overskudslikviditet, som trækket på NB havde skabt (dvs indtægter > udgifter).
1945-46	Efter besættelsen: fortsat likviditetsopsugning, pengeombytning, engangsskat.
1948-53	Danmark med i Marshall-programmet. Stor gavehjælp i \$. Krav om gradvis afvikling af kvantitativ importregulering, procentliberalisering gennem OEEC.
1950-58	EPU som led i OEEC genetablerer multilaterale betalinger.

År/Periode	Begivenhed
1950-57	Danmark lavere vækst i starten af den europæiske højkonjunktur. Betalingsbalanceproblemer og begrænsede lånemuligheder i udlandet nødvendiggør økonomisk politiske opbremsninger. Bytteforholdsforringelser 1949-50, 1956.
1950-60	Kraftig omstrukturering. I 1957 er industribeskæftigelsen større end landbrugets
1957	Romtraktaten underskives. En toldunion og starten på en økonomisk union (EU) Danmark udenfor fra starten.
1958	Dansk landbrug får national landbrugsstøtte.
1958	Økonomisk opsving: bedring i bytteforholdet i udenrigshandelen.
1958	Bretton Woods systemet (besluttet 1944) implementeres. Faste men justérbare kurser. Danmark med fra starten (1946).
1960	Danmark indtræder i EFTA, Det Europæiske Frihandelsområde.
1962	Det Økonomiske Råd oprettes.
1963	'Helhedsløsningen' et stort indkomstpolitisk forlig. Sidste år med overskud på betalingsbalancen indtil 1990.
1965	Ca. herfra starter en kraftig stigning i de offentlige udgifter. Den moderne velfærdsstat videreudvikles: universalitet, relativt høje ydelser, stort serviceindhold, skattefinansiering.
1965	Den generelle pengepolitik (dvs. via renten) suppleres med selektive ordninger: Deponeringsordningen og obligationsrationeringen.
1967	MOMS'en indføres: en (efterhånden) generel merværdiafgift.
1969	Et kraftigt tab af valutareserver fører til at pengepolitikken nu må tage eksterne hensyn, givet BB-underskuddet og ønsket om at holde en fast kurs.
1970	Kommunalreform: sammenlægning af kommuner, efterhånden overgang fra statslig refusion af kommunale udgifter til bloktilskud til kommunerne.
1970	Overgang til kildeskat (og dermed samtidig skat). 'Skattefrit' år 1969.
1972	Danmark indtræder (som kandidatland til EF) i Slangesamarbejdet.
1973	Danmark indtræder i EF (nu EU), umiddelbart gunstig effekt på landbrugspriser.

År/Periode	Begivenhed
1973-74	Første oliekrise rammer Danmark. Kraftig bytteforholdsforringelse.
1973-77	Generelt usikkerhed om politikken overfor krisen, såkaldt 'stop-go' politik. Starter med en kraftig pengepolitisk stramning 1973, i 1975 lempes finans- og pengepolitik kraftigt. Samtidig stiger reallønnen. Betalingsbalancen rammes.
1977-79	To- strenget økonomisk politik: stram efterspørgselsstyring (skatter) samtidig med offentlige aktiviteter til fremme af beskæftigelsen.
1979	Efterlønsordning til nedslidte arbejdstagere og for at sænke arbejdsudbuddet.
1979-82	Aktiv devalueringspolitik "den glidende devaluering" af kronen, lønstigning dæmpes, dvs. en realdepreciering af kronen. Resulterer i stort reallønsfald og stærk forbedring af konkurrenceevnen.
1982	Devalueringspolitikken afløses nu af erklæret fastkurspolitik. Et af resultaterne er stærkt faldende rente (jf. sammenhæng mellem den tidligere devalueringspolitik og høj rente). Suspendering og senere ophævelse af automatisk lønregulering. Begrænsning af indkomstoverførsler til ledige og syge. Udgiftsstigningen i den offentlige sektor bremses.
1982-86	Kreditfinansieret økonomisk opsving. Bemærk den tydelige sammenhæng mellem stigning i boligformuerne (lav rente og indkomstfremgang) og privatforbruget.
1986-87	Kartoffelkuren fordyrer lån til forbrug og øger opsparingskravet ved køb af bolig. Skattereformen reducerer skatteværdien af rentefradraget (så boligpriserne nu falder). Stærk opbremsning i væksten.
1990	Fra nu af overskud på betalingsbalancens løbende poster (minus 1998). Bemærk baggrunden i bl.a. fald i den private investeringskvote.
1993-94	Skattelettelse og rentefald (konverteringsmuligheder) sætter gang i væksten igen.
1994	Forsatte stramninger i dagpengeadgang og mere aktivistisk politik overfor ledige.
1994	Danmark tilslutter sig ØMU'ens konvergenskrav, selvom om man ikke ønsker deltagelse i den fælles valuta.

